

Tieteellisten kirjastojen yhteistilastotietokannan käyttäjäkysely

Markku Laitinen & Aki Kangas

Tieteellisten kirjastojen yhteistilastotietokannan (KITT) käytettävyydestä on saatu palautetta käyttäjäkyselyn pohjalta. Yhteistilaston käyttöön oltiin haun, tallennuksen ja teknisen toimivuuden osalta laajalti tyytyväisiä. Keskeisiksi ongelmiksi paljastui tilastoitavien tietojen määrittäminen siten, ettei kerättäisi turhaa tietoa, mutta toisaalta tilastoista löytyisi olennainen tieto, joka entistä paremmin tukisi kirjastojen suunnittelua ja johtamista. KITT:in ohjausryhmä jatkaa tilastoinnin kehittämistä tulosten pohjalta.

Käyttäjäkysely toteutettiin syys-lokakuussa 2007. Kysely oli suunnattu kirjastojen johtajille ja tilastovastaaville ja sen tarkoituksena oli selvittää KITT:n teknistä toiminnallisuutta.

Käyttäjäkyselyä edelsi yhteistilastotietokannan (KITT) korjausprojekti, jonka taustalla oli tietokannassa havaitut puutteet ja teknisestä toiminnasta kootut kokemukset. Korjausprojektin aikana tietokannan laskentaominaisuuksia tehostettiin, ohjelmavirheitä korjattiin, sovelluspalvelin päivitettiin uusimpaan versioon ja tietoliikenneyhteyksien suojauksia parannettiin. Nämä toimenpiteet tehostivat laskentaa ja lisäsivät tietokannan luotettavuutta huomattavasti.

Projektin osapuolia olivat Kansalliskirjasto ja Onesta Solutions Oy. Korjausprojektin päätteeksi suoritettiin mittava testausohjelma. Nyt toteutetulla käyttäjäkyselyllä varmistettiin, että projektin tavoitteet ovat toteutuneet.

Kyselyn toteutus

Kysely toteutettiin 24.9.-5.10.2007 ja siinä kerättiin tietoa KITT-tietokannan teknisestä toimivuudesta ja käyttökokemuksista. Kyselyyn vastasi 39 henkilöä, joista 15 edusti yliopistokirjasto-

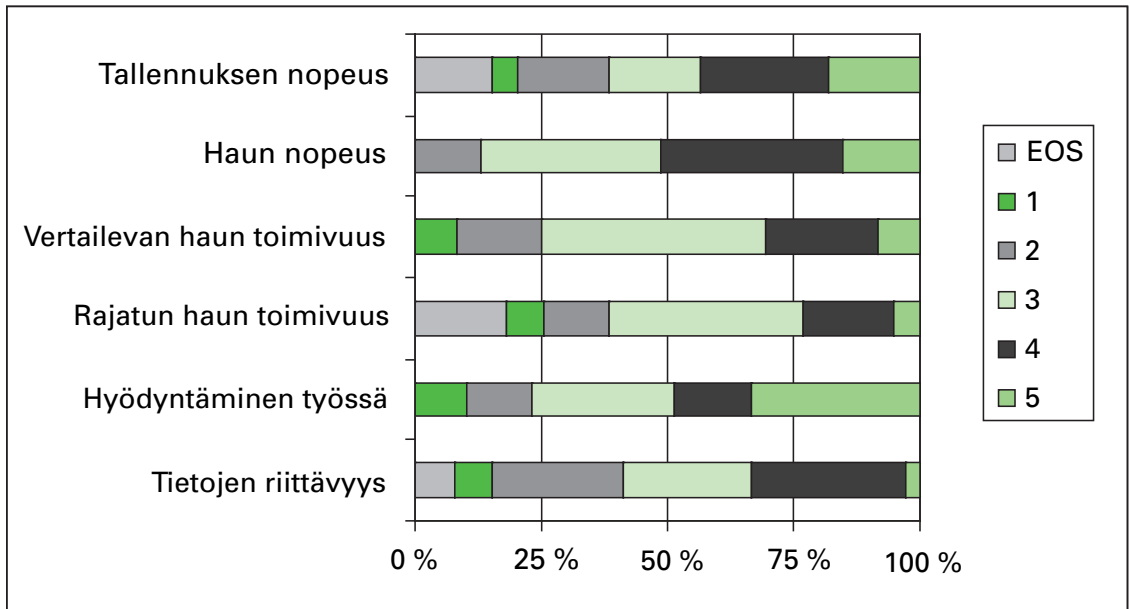
ja ja 20 ammattikorkeakoulukirjastoja. Erikoiskirjastoista saatiin muutama vastaus.

Vastaajia pyydettiin arvioimaan tiedon tallennuksen ja haun nopeutta sekä tietokannan vertailevan ja rajatun haun toimivuutta. Lisäksi kysyttiin, hyödyntävätkö vastaajat KITT:iä käytännön työssä ja saavatko he siitä riittävästi tarvitsemiaan tietoja.

Vastausten keskiarvot olivat (asteikko 1-5):
KITT-tietokanta toimii tietoa tallennettaessa tarpeeksi nopeasti 3,4
KITT-tietokanta toimii tietoa haettaessa tarpeeksi nopeasti 3,5
KITT:n vertaileva haku toimii hyvin 3,1
KITT:n rajattu haku toimii hyvin 3,0
Hyödynnän KITT:iä työssäni 3,5
Saan KITT:stä riittävästi tietoja, joita voin hyödyntää työssäni 2,9

Kuviossa esitetään vastausten jakauma kysymyksittäin.

Tiedon tallennuksen ja haun nopeuteen oltiin tyytyväisiä. Vastauksista päätellen myös tietokannan tekninen toimivuus on kunnossa.

Avointa palautetta annettiin lähinnä käyttöliittymästä, ohjeistuksesta, tiedonkeruuprosessista sekä tietokannan sisällöstä. Käyttöliittymää koskevat toiveet liittyivät käytettävyyteen, sekä taulukoinnin, grafiikan ja raportoinnin kehittämiseen. Ohjeistuksen osalta toivottiin muun muassa lisää selkeyttä ja ohjeitten helppoa löytyvyyttä tilastojen täyttövaiheessa.

Vain noin kolmannes vastaajista katsoi saavansa KITT:stä riittävästi tietoja. Toisaalta vastauksista ilmeni, että KITT:iin kerätään myös tarpeettomiksi koettuja tietoja.

Kirjastojen johtajien tyytyväisyys KITT:n hyödyntämiseen oli muita vastaajia vähäisempää. He olivat pääsääntöisesti sitä mieltä, että eivät saa KITT:stä riittävästi tietoja joita voivat hyödyntää työssään.

KITT on kuitenkin monelle tärkeä työväline. Sitä hyödynnetään muun muassa kirjastojen toiminnan suunnittelussa ja raportoinnissa sekä kirjastojen vertailussa.

Johtopäätökset

Kyselystä saatiin useita lisävinkkejä teknistä kehittämistä varten, mutta valitettavasti aivan kaik-

kia toiveita ei ole mahdollista toteuttaa.

Yhteistilaston sisältöä on kehitettävä edelleen käyttäjien tarpeet huomioon ottaen. Asiaan on tartuttu ja KITT-ohjausryhmä on ottanut tehtäväkseen selvittää, mitkä yhteistilaston tiedot ovat kirjastoille tarpeellisia. Käyttäjien tarpeiden lisäksi on otettava huomioon myös kansalliset ja kansainväliset tilastointikäytännöt sekä lainsäädäntö ja standardit.

Tulevissa koulutuksissa, kuten yhteistilastoworkshoppeissa on syytä kiinnittää huomiota myös uusien käyttäjien perehdyttämiseen. Vastauksista ilmenikin, että etenkin uuden käyttäjän on vaikea hahmottaa tietokannan hakuominaisuuksia.

On selvää, että tilastotiedot eivät yksin riitä kirjaston toiminnan kehittämisessä ja arvioinnissa. Tilastojen lisäksi tarvitaan muun muassa asiakaskyselyistä, työajanseurannasta ja päivittäisestä asiakaspalautteesta saatavia tietoja. 📖

KITT-ohjausryhmä on perustettu kehittämään yhteistilastointia ja edistämään kirjastotilastoinnin kansallista ja kansainvälistä yhteistyötä.

Ryhmän kokoonpano kaudella 2007–2009

Yliopistokirjastot

Reino Lipponen, LaYK

Eila Tapio, OYK

Ammattikorkeakoulukirjastot

Sinikka Luokkanen, HAMK (puh.joht.)

Päivi Ylätaalo, DiAk

Erikoiskirjastot

Vappu Lappalainen, Tilastokirjasto

Eila Vainikka, Suomen kuntaliiton kirjasto

Yhteistilastovastaava

Markku Laitinen, Kansalliskirjasto

Sihteeri

Toistaiseksi avoin

Tietoa kirjoittajista

Markku Laitinen

suunnittelija

Kansalliskirjasto, Kirjastoverkkopalvelut

markku.laitinen@helsinki.fi

kk-kitt@helsinki.fi

Aki Kangas

suunnittelija

Kansalliskirjasto, Kirjastoverkkopalvelut

aki.kangas@helsinki.fi

kk-kvp-palvelut@helsinki.fi